

Videoproject Act or React maakt thema's als shame sexting en online buitensluiten bespreekbaar in de klas

Hilversum, 13 maart 2023 - Iemand wordt online gepest of er wordt een seksueel getinte foto verspreid. Wat doe je? Sta jij op tegen kwetsend gedrag online? Netwerk Mediawijsheid en de Nationale Wetenschapsagenda (NWA) willen met de lancering van videoproject [Act or React](#) (gemaakt door Public Cinema) meer bewustzijn creëren voor de impact van gedrag online en prosociaal gedrag stimuleren.

Frame uit video Act or React

Iemand die opkomt voor een ander bij kwetsend gedrag online noemen we een upstander. Uit observatieonderzoek van Netwerk Mediawijsheid, de NWA en de Erasmus Universiteit Rotterdam, blijkt dat de meeste jongeren zich niet heel zeker voelen over hun eigen vaardigheden om voor een ander op te komen online. Het is dus noodzaak dat jongeren onderling het gesprek voeren over hun normen en waarden met betrekking tot de online wereld. Act or React helpt ze hierbij.

Wat zou jij doen?

Met behulp van drie interactieve video's worden thema's, zoals haatberichten, shame sexting, online pesten en online buitensluiten, bespreekbaar gemaakt in de klas. Tijdens het bekijken van de video's moeten jongeren meerkeuze- en open vragen beantwoorden. Bijvoorbeeld of zij in de groepsapp zouden reageren als er een kwetsende meme van iemand wordt verspreid. En wat doen ze als ze een naaktfoto van een klasgenoot doorgestuurd krijgen?

In de bijbehorende explainer-video's legt psychobioloog Boy Visser uit wat de wetenschap hierover zegt. Waarom komen jongeren soms wel, maar in veel gevallen ook niet online op voor anderen? En welke rol speelt het puberbrein hierbij? Verder geeft de psychobioloog tips over hoe je bijvoorbeeld een slachtoffer van shame sexting kunt helpen.

Online weerbaarheid vergroten

Act or React heeft als doel om bewustzijn over de impact van gedrag online te creëren, pro sociaal gedrag te stimuleren, de online weerbaarheid te vergroten en wetenschappelijke informatie begrijpelijk en inzichtelijk te maken. Act or React is het hele jaar door gratis beschikbaar, zowel in de klas als individueel. Het is geschikt voor het voortgezet onderwijs, met name voor de klassen 1 en 2, en past bij de mentorles of het vak maatschappijleer en burgerschap.

Over het observatieonderzoek

De keuzes die gemaakt zijn voor het project Act or React zijn gebaseerd op de kennis die is opgedaan tijdens het observatieonderzoek. Netwerk Mediawijsheid, de Nationale Wetenschapsagenda (NWA) en de Erasmus Universiteit Rotterdam deden een observatiestudie naar sociaal gedrag online onder scholieren aan de hand van de interactieve theatervoorstelling Block or Bless (Theaterhart). Hieruit blijkt dat er verschillende factoren zijn die jongeren stimuleren of ervan weerhouden om als upstander in actie te komen:

Afstand tot het slachtoffer

Hoe beter jongeren de slachtoffers van kwetsend gedrag online kennen, hoe eerder ze geneigd zijn om als upstander in actie te komen.

Angst om zelf doelwit te worden

Jongeren lijken online over het algemeen weinig vertrouwen te hebben in anderen en zijn bang om zelf vervelende reacties te krijgen.

Inschatting ernst van de situatie

Jongeren lijken eerder als upstander in actie te willen komen als een situatie voor hen duidelijk herkenbaar is als grensoverschrijdend. Denk aan racisme en schelden met erge

ziektes. Ook lijken ze het moeilijker te vinden om in te schatten wanneer ander negatief gedrag online (zoals bijvoorbeeld haatreacties) grensoverschrijdend is.

Morele onthechting

Sommige jongeren lijken zich moreel te onthechten van kwetsend gedrag online. Zij vinden bijvoorbeeld dat je je niet met andermans zaken moet bemoeien of dat iedereen online mag zeggen wat-ie wil (vrijheid van meningsuiting).

Lage zelfeffectiviteit

De meeste jongeren lijken zich niet heel zeker te voelen over hun eigen vaardigheden om online voor een ander op te komen. Ze lijken er ook weinig vertrouwen in te hebben dat zij een verschil kunnen maken met hun acties. Als jongeren er niet in geloven dat zij een effectieve upstander kunnen zijn, dan is de kans kleiner dat zij dat doen.

Sociale norm en groepsdruk

Als de meeste jongeren om hen heen niet zichtbaar als upstander in actie komen, dan doen zij dat zelf ook niet.

NOOT VOOR DE REDACTIE - NIET VOOR PUBLICATIE

Over Netwerk Mediawijsheid

Netwerk Mediawijsheid heeft de missie: 'Iedereen mediawijs'. Met meer dan 1000 aangesloten organisaties werkt het netwerk aan een Nederland waarin iedereen mediawijs is – of bezig is dat te worden. Want wie mediawijs is, kan zich gemakkelijker en zekerder bewegen in een wereld vol media. Netwerk Mediawijsheid is in 2008 als programma opgericht op initiatief van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het wordt aangestuurd door vijf organisaties uit het netwerk: Beeld & Geluid,

ECP / Platform voor de InformatieSamenleving, Omroep Human, Kennisnet en de Koninklijke Bibliotheek.

Onderstaande partners van Netwerk Mediawijsheid leverden een bijdrage aan Act or react: Erasmus Universiteit Rotterdam, SARV, TMI, Stefanie van de Kieboom.

Voor meer informatie over Act or React of contact met experts, kun je contact opnemen met Marieke Ordelmans via info@mariekeordelmans.nl of via 06 1243-7004.